

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Закорчемный Ю.О., Закорчемна Н.О. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)

Забезпечення якості вищої освіти є складним та багатоплановим, що включає: наявність необхідних ресурсів; організацію навчального процесу, яка відповідає сучасним тенденціям розвитку економіки та освіти; контроль освітньої діяльності ВНЗ та якості підготовки фахівців на всіх етапах навчання та на всіх рівнях (рівні ВНЗ, державному та міжнародному рівнях).

Вимога щодо створення системи забезпечення якості вищої освіти була зафіксована у новому Законі України «Про вищу освіту».

Статтею 3 Закону України Про вищу освіту закріплено, що формування і реалізація державної політики у сфері вищої освіти забезпечуються, в тому числі, шляхом збереження і розвитку системи вищої освіти та підвищення якості вищої освіти.

Термін якість вищої освіти, визначено як рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти. Окремо виділено таке поняття як якість освітньої діяльності - рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань. Таким чином, якість освіти повинна мати чітку відповідність стандартам вищої освіти.

Відповідно до Статті 10, стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів. Стандарт вищої освіти визначає вимоги до освітньої програми, серед яких окремо виділено вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Забезпечення якості вищої освіти як комплексної системи забезпечення якості вищої освіти передбачено Статтею 16 ЗУ Про вищу освіту. Система забезпечення якості вищої освіти в Україні складається із:

1) системи забезпечення ВНЗ якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості);

2) системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності ВНЗ та якості вищої освіти;

3) системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої.

Серед принципів діяльності, основних прав та обов'язків вищого навчального закладу закріплено, як обов'язковою, мати внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Вчена рада ВНЗ визначає систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості, серед інших, передбачає здійснення таких процедур і заходів:

1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;

2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, забезпечення підвищення їх кваліфікації;

4) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів;

5) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

6) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

Система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Законом передбачена діяльність незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, як недержавних організацій (установ, агенцій, бюро тощо), що здійснюють оцінювання освітньої програми, результатів навчання та/або

вищих навчальних закладів з метою вироблення рекомендацій і надання допомоги вищим навчальним закладам в організації системи забезпечення якості вищої освіти та внесення пропозицій щодо акредитації освітньої програми. Таким установам надано право співпрацювати з Європейською асоціацією із забезпечення якості вищої освіти та видавати вищим навчальним закладам власні сертифікати про оцінку освітньої програми та/або систем забезпечення якості вищої освіти. Для забезпечення якості вищої освіти необхідне створення комплексної системно-нормативної документації регулювання освітньої діяльності вищого навчального закладу, яка включає як вже існуючі традиційні підходи так і досвід зарубіжних освітніх систем та спирається на розроблені Європейською асоціацією із забезпечення якості вищої освіти «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (К.: Ленвіт, 2006).